אמרי לה קורין בו · פי' בקוטרס דהוה ליה ספק ספיקא דשמא ישראל כתבו ואפילו כתבו עובד כוכבים שמא כתבו למכור לישראל ולא לשם עבודת כוכבים ואין נראה דבר נחמן קאמר כתבו עובד כוכבים יגנו והייט אפילו כתבו למכור לישראל דלקמן מפרש טעמא משום כל שאינו בקשירה אינו בכתיבה אלא טעמא דאמרי לה קורין בו משום דאיכא למאלי טפי שישראל כתבו דאין דרך עובד כוכבים לכתוב: **והא** דתניא יגנו האי תנא הוא · הוה מלי למימר דרשב"ג הוא דבעי כתיבה לשמה כדאמר בסמוך אלא מייתי תנא דאיירי בה בהדיא: **כל** שאינו בקשירה יגנו בכתיבה · מכאן אומר ר"ת דאין אשה אוגדת לולב ועושה לילית כיון דלא מיפקדה ואין נראה דהא מדפסלינן ברים התכלת (מנחות דף מג.) לילית בעובד כוכבים דברים בני ישראל ועשו ולא בעובדי כוכבים מכלל דאשה כשרה ואמרינן נמי סוכה גבב"ך כשרה בפ"ק דסוכה (דף ח:) ולוקח בס"ת ותפילין ומזוזות דכתיב וקשרתם וכתבתם דרשינן הכי: **עד** שיעבדם לשמן · כרשב"ג קיי"ל דבעי עיבוד לשמה כדמוכח בהגזקין (נקמן דף מז:) דהוה ליתא לקמיה דרבי אבהו א"ל ס"ת שכתבתי גוילין שלו לא עבדתים לשמן ומסיק דנאמן אתה להפסיד שכרך ואין אתה נאמן להפסיד ס"ת והא דאיפלגו אביי ורבא בפ' גמר הדין (סנהדרין דף מח:) בהזמנה לי מילתא היא ומוקי התם פלוגתייהו בפלוגתא דרשב"ג ורבנן לא כמו שפי' שם בקונטרס דאביי דאמר מילתא היא כרשב"ג דבעי עיבוד לשמן דאם כן קשיא הלכתא אהלכתא דקי"ל כרבא נגבי אביי בר מינא"ל קנ"ס אלא מפרש ר"ת דאביי כרבנן דלא בעי עיבוד לשמן דסגי בשאר הזמנות שמתקנין הקלפים ומשרטטין אותם לשמן כיון דהזמנה מילתא היא ורבא כרשב"ג דבעי עיבוד לשמן ולא הזמנה מועטת ואע"ג דאמרינן בהתכלת (מנחות דף מב:) דרב כרבנן ושמואל כרשב"ג והלכתא כרב באיסורי הכא הלכתא כשמואל ואף ע"ג דאמר ליה התם אביי לרב שמואל בר יהודה הלי תכלתא היכי לצביתו לה א"ל מייתי לן דם חלזון וסמנים ורמינן לה ביורה ושקלינן פורתא בציעתא וטעמינן לה באורלא ומדינן להיא ביעתא וקלינן להאי אורלא בטורא משמע דבעינן לציעה לשמן ל"ל דאביי לא קיבלה דאיהו לא בעי לא עיבוד ולא טוייה ולא לציעה לשמן": **מעלין** בדמיהן עד כדי טרפעיק · מתוך פי' הקונט' משמע דקאי גם אספרים וקלת תימה דאיך משום הש"ס ספרים שדמיהן יקרים להעלות כדי טרפעיק כמו בתפילין ומזוזות לכך נראה דקאי אתפילין ומזוזות: **עיבוד** לשמן בעי כתיבה לשמן לא בעי · קשה דלמא כתיבה לשמן ודאי לא בעי דמסתמא לשמן קאי אבל סתם עיבוד עורות לאו לתפילין קיימי ולא מסתבר דפריך מעיבוד לעיבוד דמדקאמר כתיבה לשמן לא בעי משמע דמכתיבה פריך: אי

תורה אור

מפני תיקון העולם: **גמ'** אמר ליה רב בודיא לרב אשי יתר על כדי דמיהן הוא דאין לוקחין הא בכדי דמיהן לוקחין, "שמע מינה ס"ת שנמצא ביד עובד כוכבים קורין בו? דילמא לגנוז. אמר רב נחמן "נקטינן: "ספר תורה שכתבו מין ישרף, כתבו עובד כוכבים יגנו נמצא ביד מין יגנו, נמצא ביד עובד כוכבים: אמרי לה יגנו ואמרי לה קורין בו; ספר תורה שכתבו עובד כוכבים תני חדא ישרף ותניא אידך יגנו ותניא אידך קורין בו - לא קשיא הא דתניא ישרף ר"א היא דאמר *סתם מחשבת עובד כוכבים לעבודת כוכבים, הא דתניא יגנו - האי תנא הוא *דתני רב המנונא בריה דרבא מפשרוניא ס"ת תפלין ומזוזות שכתבן (מין) ומכור עובד כוכבים, ועבד, אשה, וקטן וכותי, וישראל מומר, פסולין שנאמר "וקשרתם וכתבתם" כל שישנו בקשירה ישנו בכתיבה וכל שאינו בקשירה אינו בכתיבה הא דתניא קורין בו האי תנא הוא דתניא לוקחין ספרים מן העובדי כוכבים בכל מקום ובלבד שיהיו כתובין כהלכתן, ומעשה בעובד כוכבים אחד בציפורי שהיה כותב ספרים והתיר רשב"ג ליקח ממנו ורשב"ג עיבוד לשמן בעי כדתניא לשמן לא בעי דתניא ציפון זהב או שמלה עליהן עור בהמה טמאה פסולות, עור בהמה טהורה כשרות ואע"פ שלא עיבדן לשמן רבי שמעון בן גמליאל אומר אפילו עור בהמה טהורה פסולות עד שיעבדן לשמן אמר רבה בר שמואל בגר שחזר לסורו, לסורו - ב"ש דהוי ליה מין? אמר רב אשי שחזר לסורו משום יראה. תנו רבנן מעלין בדמיהן עד כדי טרפעיק *מאי טרפעיק? אמר רב ששת איסתירא, ההיא טייעתא דאייתי חייתא דתפילי לקמיה דאביי אמר לה יהבת לי ריש בתמרי, אימליא זיהרא, שקלא, שדתינהו בנהרא, אמר: לא אבעי לי לזלזולינהו באפה כולי האי: **מתני'** *המוציא את אשתו: משום שם רע לא יחזיר, משום נדר לא יחזיר רבי יהודה אומר כל נדר: שידעו בו רבים לא יחזיר, ושלא ידעו בו רבים יחזיר, ר"מ אומר כל נדר: שצריך חקירת חכם לא יחזיר, ושאינו צריך חקירת חכם יחזיר א"ר אלעזר לא אסרו זה אלא מפני זה, אמר ר' יוסי בר' יהודה מעשה בצידן באחד שאמר לאשתו "קונם אם איני מגרשך" וגרשה והתירו לו חכמים שיחזירנה מפני תיקון העולם: **גמ'** א"ר יוסף בר מניומי אמר רב נחמן יהוא שאמר לה "משום שם רע אני מוציאך, משום

מתני' מפני תיקון העולם · אי משום דוחקא לגיטא לא משום דלא ליגרכו וליתו טפי: **גמ'** קורין בו · ולא חיישינן שמא הוא כתבו לשם עבודת כוכבים ופלוגתא היא לקמיה: **דילמא** · הך דדייקא מתני' הא בכדי דמיהן - ליגנו קאמר ואין מניחין אותו בידו שמא כשר הוא וגונבין אותו מספיקא: **מין** · האדוק בעבודת כוכבים כגון שומר: **ישרף** · דולאי לשם עבודת כוכבים כתבו: **כתבו עובד כוכבים יגנו** · כדלקמן: **נמצא ביד מין יגנו** · ספק כתבו ספק מלא וכשר הוא: **נמצא ביד עובד כוכבים אמרי לה יגנו** · מספיקא שמא הוא כתבו: **ואמרי לה קורין בו** · דספק ספיקא הוא שמא ישראל כתבו, ואם תמצא לומר הוא כתבו שמא למכור לישראל כתבו ולא לשם עבודת כוכבי: **דר"ת** · בשחיטת חולין בפ' שני (דף לח:): **מפשרוניא** · שם מקום: **מומר** · מלשון: **עבד ואשה אינן בקשירה** · דמ"מ שהזמן גרמה היא דלילה ושבת אלו זמן תפילין הוא: **כותי** · גירי לריות הן: **מומר ומסור** · הרי פרקו מעליהן (כריתות ט.): **כתיבה לשמן לא בעי** · בתמיה: **ציפון** · לתפילין זהב: **שמלה** · לשון מלאי כלומר עשה חיפוי כיס שלהן בעור בהמה טמאה: **פסולות** · דכתיב (שמות יג) "בפיך" מן המותר בפיך: **כנגד שעור לסורו** · רע וההוא דלידן גר הוה וחזר לסורו ויעבד לשמן: **מחמת יראה** · וילא לגפשו שלא יהרגוהו הכותים: **מ"ר מעלין בדמיהן.** תמ"ל שאינו אין לוקחין אותן ביותר מדמיהן טעמא שלא יתנו לב ויטריחו לשאול ספרים אבל בדבר מועט להעלות בדמיהן מרפעיק לא מוכחא מילתא מילתא מולי הא: **איסתירא** · שלא מדינה שמיית שבשלא עורי דהיינו חצי דינר ורשאין לקנות התפילין מן המוצאם כל זות בחצי דינר ואין זה עילוי הניכר שיתנו לבם לשאול מהן: **טייעתא** · ישמעאלית: **חייתא** · שק קטן: **ריש ריש** · זוג זוג של ראש ושל זנוב: **אימליא זיהרא** · נתמלאת אדם מרוב כעס: **מתני'** **משום ש"ר** · שלא עליה לעז זנות: **משום נדר** · שנדרה, ואמר לא אפשי באשה נדרנית: **לא יחזיר.** ואפי' נמצאו דברים בדאים לא הנדר התירו חכם ומעמא פליגי בה אמוראי איכא למ"ד משום קלקולא, ואיכא למ"ד קנס הוא שלא יהו בנות ישראל פרוצות בערוות ובנדרים: **שידעו בו רבים** · שנדריהן ברבים: **לא יחזיר** · דאין לו הפרה ואבי יחזיר לא חיים לקלקולא אלא שלא יהו בנות ישראל פרוצות בנדרים הלכך לא בדברים בנדרים וקנסוה: **ושלא ידעו בו רבים** · דיש לו הפרה, לא קנסוה: **כל נדר שצריך חקירת חכם** · ליכך לפני חכם ולבקש פתח וחרטה ואין הבעל יכול להפר: **לא יחזיר** · אלא בדבר טעמא משום קלקולא הלכך נדר שאינו יכול להפר אבל חכם יכול להתיר יכול הוא לקלקל אם הנעם לאחר שהנשא לאחר ויאמר אלו הייתי יודע שחכם יכול להתיר לא הייתי נודר: **שאינו צריך חקירת חכם.** אלא הוא יכול להפר לא הוצרכו חכמים לאסור עליו מלהחזירה לפי שאינו יכול לקלקלה ולומר אילו הייתי יודע כו' שהרי נדר פתוח הוא והיה לו להפר ולא הפר: **לא אסרו** · אלא הייתי יודע שאינו יכול לומר אילו הייתי יודע שחכם יכול להתירו לא הייתי מגרשך דאמר שהרי לריך חכם וגבעל יכול להפר אסרו את כולן שלא יאמר אלו הייתי יודע שהייתי יכול להפר לא הייתי מגרשך: **מעשה בגילין כו'** · בגמ' מפרש מאי קאמר ומה אשמעינן: **מפני תיקון העולם** · בגמ' מפרש: **גמ'** **והוא שאמר לה** · בשעת גירושין: משום

מסורת הש"ס

*מאוכר לשון עמ' א' דגמ' עז מספיק

נוסחא

ספר תורה: ב) נמצא בראות דבריה, מין, וכו' ב) נמצא בראות מין, וכו'

מגדנה

ג) בר"ת אות נו בראות סתרות אות נו בעבין ס"ת שבתבו עבודת כוכבים

ד) ר"ת

ה) ר"ת

ו) ר"ת

ז) בראות אות נו

ח) בראות אות נו

ט) בראות אות נו

נוסחא כללי (דף מו:)

מעבדים על ציבוריו אלא תחיר את נדרותיו דלמאת כוונתיו מאות:

ג) נדרים

ב) טמ רד

ג) בראות בר' נחמן כדי לפסיד לזעם הלא לאר האמנו מאות טמ רד אז מאות נדר לא יחיר

שיין לעיל

תוספות רי"ד

אמר רב בודיא לרב אשי יותר על דמיהם הוא דאין לוקחים. פי' מפני מורת הצבור אי נמי שלא יתגרו לשלול אותו הא בכדי דמיהן לוקחין ש"מ ס"ת שנמצא ביד עובד כוכבים קורים בו דילמא ליגנו' אמר רב נחמן נקטי' ס"ת שכתבו אשיקורים ישרף. פי' שהוא אדוק לע"ז וכל מחשבתו הוא לה וכותב האוכרות לשם ע"ז שלו · כתבו עובד כוכבים יגנו פי' דלא אמרי' סתם מחשבת עובד כוכבים לע"ז אלא הדבר ספק הילכך אין שורפין אותו ואין קורין בו אלא מעון גניזה נמצא ביד עובד כוכבים אמרי לה יגנו ואמרי לה קורין בו ד"ה אמרי' מישראל ונבויה או שקליה באונס כדי למוכרו לישראל וס"ד יגנו שמא הוא כתבו ופסול · תני חדא ישרף ומזוזות שכתבן אשיקורים ועבד כוכבים ועבד ואשה וקטן וכותי וישראל משומר פסולין שנאמר וקשרתם וכתבתם כל שישנו בקשירה ישנו בכתיבה וכל שאינו בקשירה אינו בכתיבה · ואשה אינה בקשירה דה"ל מצות עשה שהזמן גרמא דלילה ושבת אלו זמן תפילין נינהו ומכור וישראל אשיקורים פרקו מעליהן עול שמים ואע"ג דאשה מחייבא במזוזה כדתנן בברכות (דף כ) וחייבים במזוזה כיון דאינה רשאית לכתוב מזוזה דלא גרועה כתיבת מזוזה מכתיבת ס"ת ותפילין וכל שפסול בזה פסול בזה:ת"ר מעלין על דמיהן עד כדי טרפעיקן כאי טרפעיקן אמר רב ששת אסתירה פי' סלע מדינה שמינית שבסלע צורי דהיינו חצי דינר צורי ורשאין לקנות התפילין מן המוצאם כל זות בחצי דינר ואין זה עילוי הניכר שיתנו לבם לשאול מהן · הוא שייעתא דאתייה חייתא דתפילי לקמיה דאביי א"ל אבי יהבתינהו ריש ריש בתמרי אימלי זיהרא שקלא שדתינהו בנהרא אמר אביי לא אבעי לי למזלזולינהו באפה דאמר אמר אביי לא אבעי לי למזלזולינהו באפה כולי האי: **מתני'** המוציא את אשתו משום ש"ר. כלומר שיצא עליה לעז זנות לא יחזיר · משום נדר לא יחזיר ר' יהודה אומר כל נדר שידעו בו רבים לא יחזיר ושלא ידעו בו רבים יחזיר ר"מ אומר כל נדר שצריך חקירת חכם לא יחזיר ושאינו צריך חקירת חכם יחזיר א"ר אלעזר לא אסרו זה אלא מפני זה א"ר יוסי בר' יהודה מעשה בצידן באחד שאמר לאשתו קונם שאני מגרשך וגרשה והתירו לו חכמים שיחזירנה מפני תיקון העולם · אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן והוא שאמר

גליון הש"ס

גמ' ס"ת שכתבו מין ישרף · עי' שבת קנו ע"ל מד"ה ספרי: רש"י ד"ה בגר שחזר לסורו · עיין רש"י מזיות דף יג ע"ל ד"ה מ"ל:

[תוספות דמס' ע"ז פ"ג]

מנחות מכ: סנהדרין מח:

*הבריתא הובא בדקי ליטא ובגלון הדפוס איתא נמה

[נכתובות סד.]

יבמות כה. כתובות עד: [לקמן מו:]

[ועיין תוס' סנהדרין מח: ר"ה אע"פ ותוס' מנחות נוסחא מפנה מכ: ד"ה עד]

[תולין יג. לח: קנו: ע"ז לכ:]

מנחות מכ. ע"ס

ס"ל ל"ג

[תוספתא דמס' ע"ז פ"ג]